

Mis saab Eesti filmist?

Majanduskriis on oma halba mõju avaldanud ka siinsetele filmiloojatele. Eesti Filmi Sihtasutuse eelarve tegi läbi korraliku kärpe. Eesti Kultuurkapitali aga mõjutavad majandusrasketest tingitud muutused inimkäitumise pahelisemas pooles. Nii on kõvasti kukkunud hasartmängumaksu laekumine. Joodava alkoholi kogust surutis tõenäoliselt ülearu ei mõjuta, küll aga pöördub suur osa topsisõpru salaalkoholi manu.

Siiski, näiteks lätlastega võrreldes on siinne olukord ikkagi üpris soodne. Aastaid alarahastamise all kannatanud lõunanaabrite filmiloojad olid viimastel aastatel hakanud saama Eestiga võrreldaval määral riigi tuge, kui majanduses torm tõusis.

Samuti tuleb Eesti filmiinimestele appi kogemus välismaise raha kaasamisel. Suvel toimusid Pärnumaal üle 120 miljoni kroonilise eelarvega filmi „Poll” võtted, mis jätsid siinse kaasprodutsendi Riina Sildose hinnangu Eestisse 30 miljonit krooni.

„Poll” on Eesti ja Austria partneritest hoolimata siiski pigem Saksa film. Ent välismaised tootjad on viimastel aastatel kaasatud pea iga suurema eestimaise linatööstuse valmimisse. Välismaise rahaga kaasneb muidugi oht kaotada Eesti filmide rahvuslik nägu – eestlaste rahakott on lihtsalt nii piiratud, et ka Euroopa mõistes odavates filmides ei suudeta olla võrdne partner. Kuid kaastootmise suunas on juba hulk aastaid liikunud kogu Euroopa filmitööstus – näiteks Hollandiski ei suudeta kolme-nelja miljoni eurose eelarvega filmi vaid kodumaistest vahenditest rahastada.

Kuid maailmaski kannatab filmitööstus majanduslike probleemide all. Mitte kõik neist ei ole Ameerika Ühendriikide vaesemale elanikkonnale vastutustundetult jagatud laenudest alguse saanud majanduskriisi süü. USA suurstuudioid juba üle kümne aasta toitnud DVD-de müük langeb pidevalt, süüdlasi on selles mitu. Uued formaadid, millest aseainet loodetud, ei ole suutnud kanda kinnitada, veebiga ei oska filmitootjate enamik midagi ülearu mõistlikku peale hakata.

Kuidas mõjutab internet lõppude lõpuks filmimaailma, on praegugi võimatu aimata – sest veebi kogu potentsiaal ei ole video alal sugugi valla pääsenud. Selles HEI-s on ka tõkelugu ajakirjast MIT Technology Review, mis pajatab inimestest ja inimrühmadest, kes kõik veebivideo alal revolutsiooni ette valmistavad. Keegi neist ei taha ülearu spekuloida, mis sünnib nende töö tulemusel.

DVD-de müügi langus ja kinokülastajate arvu vähenemine on põhjustanud arvamussavaldusi, et äkki vändatakse maailmas liiga palju filme. Igatähes Eestis ei tohiks lasta valmivate filmide arvul langeda. Muidu võib juhtuda see, et professionaalsest filmiloomingust ei saagi ühel hetkel enam siinkandis rääkida.

Erik Aru

HEI peatoimetaja

